

Schakend Nederland - april 1990

Prof. dr. H.J. van den Herik: Sprekende resultaten

De weddenschap met Hans Böhm die op 1 januari 1990 afliep heb ik verloren, omdat er op dat tijdstip nog geen computerprogramma bij de beste vijf ter wereld behoorde. In een openbare discussie, georganiseerd door Annemiek Speelman (Studiecentrum Open Universiteit, Utrecht) hebben Böhm en ik diepgaand van gedachten gewisseld over de resultaten van de afgelopen tien jaar en over de te verwachten ontwikkelingen in de komende tien jaar. Natuurlijk liepen onze ideeën opnieuw uiteen, hetgeen resulteerde in twee nieuwe weddenschappen (op 1 januari 1995 is er een computer met speelsterkte 2600 Elo-punten; op 1 januari 2000 een met 2800). Böhm gelooft daar niets van. Hij is ook niet met wetenschappelijke argumenten te overtuigen. Daarom geven we hieronder twee partijen die voor zichzelf spreken.

Miles verliest met wit

In november 1988 verloor Bent Larsen in het Thanksgiving Tournament (Long Beach, California) als eerste grootmeester een officiële partij van een computerprogramma (zie SN 89-1, pp. 37-38). Bovendien werd *Deep Thought* gedeeld eerste in dat toernooi. Het was een eerste teken van de vooruitgang in speelsterkte. In het Long Beach toernooi (november 1989) was de uitslag (128 deelnemers) als volgt: 1-5. Christiansen, Browne, De Firmian, Dlugy en Kamsky 6½ uit 9; 6-9. *Deep Thought*, Fedorowiz, Miles en Ivanov 6 uit 9. Miles en *Deep Thought* herhaalden derhalve niet hun prestatie van 1988 (gedeeld eerste), maar hun resultaat mag er toch zijn met genoemde bezetting.

Sprekende resultaten

■ JAAP VAN DEN HERIK

Hun onderlinge partij betekende een nieuwe bevestiging van de speelsterkte van computerprogramma's: de tweede winst met zwart op een grootmeester in een officiële partij (Larsen was de eerste).

Miles-Deep Thought

*Aangenomen Damegambiet
Long Beach, november 1989*

1. d4 d5 2. e4 dxc4 3. e4 Pf6 Tegen Kasparov speelde *Deep Thought* hier 3. ..., Pc6.
4. Pc3 e5 5. Pf3 exd4 6. Dxd4 Ld6 7. Lxc4 0-0 8. Lg5 Pc6 9. Dd2 h6 10. Lh4 Lg4 11. 0-0-0 Lxf3 12. gxf3 Pxe4 13. Lxd8 Pxd2 14. Lxc7

Er valt van alles te slaan: 14. ..., Lxc7 15. Kxd2 of 14. ..., Pxc4 15. Lxd6, maar *Deep Thought* ziet nog een andere verrassende mogelijkheid. Conceptueel spreken we hier over de *desperado*, het programma heeft het gewoon uitgerekend.

14. ..., Lxh2 15. Lxh2 Pxc4 16. Td7 b6 17. f4 Tad8 18. Thd1 Tfe8 19. b3 Txd7 20. Txd7 Te1+ 21. Pd1 P4a5 22. Kd2 Th1 23. Lg3 h5 24. f5 h4 25. Lf4 Pb4 26. a3 Pbc6 27. Td3 Pd4 28. b4 Pac6 29. f6 gxf6 30. Pc3 Pe6 31. Pd5 Kg7 32. Ld6 Pg5 33. Ke2 h3 34.

Td1 Txd1 35. Kxd1 Pe5 36. Pe3 h2 37. Pf5! Kg6 38. Pg3 Pe4 Wit geeft het op.

Karpov wint nog net

Er ontstond enige beroering in Nederland toen de kranten verslag deden van de demonstratiepartij Karpov-*Deep Thought* (3 februari 1990). Even later ontving ik via Dap Hartmann, die de zetten via Email had opgevraagd, de volgende partij. Aan het einde van de opening staat wit misschien een heel klein beetje beter. In het eindspel staat het remise, maar dan speelt *Deep Thought* (ten onrechte) op winst (zet 47), Karpov dacht achteraf dat 47. ..., g5 tot een puntending geleid had. Op zet 51 zou de zet g5 betere remisekansen hebben geboden, hoewel Karpov dacht dat hij toch winstkansen zou hebben.

Karpov-Deep Thought

Cambridge, Mass., 2 februari 1990

1. e4 c6 2. d4 d5 3. Pd2 g6 4. c3 Lg7 5. e5 f6 6. f4 Ph6 7. Pf3 0-0 8. Le2 fxe5 9. fxe5 c5 10. Pb3 cxd4 11. cxd4 Pe6 12. 0-0 Db6 13. Kh1 a5 14. a4 Lf5 15. Lg5 Le4 16. Pc5!? Dxb2?! 17. Pxe4 dxe4 18. Tb1 Da3 19. Le1 Dc3 20. Ld2 Da3 21. Le1 Dc3 22. Tb3 Da1 23. Lc4+ Kh8 24. Lxh6 Dxd1 25. Lxg7+ Kxg7 26. Txd1 exf3 27. gxf3 Ta7 28. Ld5 Td8 29. Tb5 Ta6 30. Le4 Ta7 31. Ld5 Ta6 32. Te5 Td7 33. Kg2 Tb6 34. Lxc6 bxc6 35. Kf2 Td5 36. Txd5 cxd5 37. Tc1 Tb4 38. Ke3 Txa4 39. Te5 e6 40. Tc7+ Kg8 41. Te7 Ta3+ 42. Kf4 Td3 43. Txe6 Txd4+ 44. Kg5 Kf7 45. Ta6 a4 46. f4 h6+ 47. Kg4

(vervolg blz. 31)

Hier besluit *Deep Thought* ten onrechte niet op remise te spelen. 47. ..., Tc4? 48. h4 Td4 49. Tf6+ Kg7 50. Ta6 Kf7 51. h5 gxh5? 52. Kf5 Kg7 53. Ta7+ Kf8 54. e6 Te4 55. Td7 Te4 56. Txd5 h4 57. Td3 Ke7 58. Td7+ Kf8 59. Th7 h5 60. Ke5 h3 61. f5 Kg8 62. Th5 a3 63. Th3 a2 64. Ta3 Te5+ 65. Kf6 Zwart geeft het op.

Zulke partijen behoeven geen commentaar. Dat vond Karpov ook. De datum van 1 januari 1995 is nog ver weg. In de tussenliggende tijd zullen de ontwikkelingen in een stroomversnelling voortgaan.